

ЮНАКЪТ И ТАЛАСЪМИТЕ

chitanka.info

Някога на едно момче умрял бащата и чичо му го прибрал да го гледа. Момчето още от малко било много силно и затова му казвали „юнакът“. Името така си му и останало. Когато навършило шестнайсет години, за беда умрял и чичо му и то останало сам-самичко на света. Нямало вече при кого да се подслони момчето и затова тръгнало от село на село да търси работа и дом.

Един ден юначето вървяло през гората от едно село към друго. Като стигнало насред път, изведнъж му се счули човешки гласове зад скалата, която била от дясната му страна. Спряло се и се послушало да чуе по-добре.

Зад скалата наистина се чували човешки гласове. Юнакът ударил с юмрук по скалата и отвътре някой извикал:

— Кой си ти, дете така удари, че ни разтресе пещерата? Ако си мъжко — брат ще ни бъдеш, ако си женско — сестрица! Повдигни скалата и влез.

Юнакът повдигнал скалата с една ръка, а зад нея се показала голяма светла пещера. Влязъл той и се огледал.

Вътре, в кръг около огъня, били насядали трийсет и девет души лични юнаци. Станали те, прегърнали един по един момчето и го признали за свой брат.

Само главатарят им не бил доволен, защото разбрал, че в това дете се крие голяма сила. Уплашил се, че момците му ще признаят юнака за главатар и още от първия ден започнал да мисли как да го погуби.

Минало, що се минало, веднъж главатарят се направил на болен. Отишъл при него юнакът и го попитал от какво е болен и какъв лек да му потърсят.

— Има цяр за моята болест, побратиме, — отговорил главатарят, като пъшкал в постелята, — ала е много скъп. За него човешки живот трябва да се даде!

Юнакът тропнал с крак:

— Кажи, главатарю, какъв е цярът! Ако трябва, моята глава ще жертвам заради тебе!

— Добре тогава — казал главатарят. — Трябва да се изкачиш на пясъчната планина и да намериш самодивската чешма. Ако ми напълниш от нея в полунощ една стомничка студена вода да се напия — ще оздравея.

— Я, че то била лесна работа! — казал юнакът.

На мръкване грабнал стомничката и забързал към планината. Тъкмо в полунощ стигнал до чешмата. Сложил стомничката под чучура да се пълни, а той зяпал нагоре-надолу и си подсвирквал.

Изведнъж му се привидяло, че нещо се белее над него. Когато се вгледал внимателно, видял на дървото до чешмата една жена. Седнала на най-долния клон, тя гледала надолу и като че ли се канела да скочи.

— Ела, юначе, — повикала го жената, — да стъпя на гърба ти и да сляза.

— Аз да не съм магаре, че да стъпваш на гърба ми! — отвърнал юнакът. — Както си се качила, така и слез.

И продължил да пълни стомничката и да си подсвирква.

Жената протегнала костеливата си ръка, уж да се хване за рамото му. Юнакът отскочил назад, измъкнал ножа си и с един замах отсякъл ръката. Жената извикала глухо и изведнъж изчезнала.

Напълнил юнакът стомничката, мушнал отрязаната ръка в торбата и си тръгнал.

Главатарят много се изненадал, като го видял да се връща жив и здрав. Взел стомничката, сръбнал от водата и уж оздравял. Разказал момъкът какво му се случило на чешмата, извадил ръката и я показал. На ръката имало една златна гривна.

Не минало много време и главатарят пак се направил на болен. Юнакът отново отишъл при него и го попитал от какво е болен и с какво да му помогне.

— Този път е още по-трудно да се намери лек! — изпъшкар главатарят.

— Кажи, кажи! — подканил го юнакът. — И на дявола под езика да е лекарството, пак ще го извадя и ще ти го донеса.

— Добре, слушай тогава. Трябва да се намери самодивски гроб. Ако някой ми опече посред нощ агне в него и си хапна от месото, тогава ще оздравея.

— Това ли ти бил трудният лек? — махнал с ръка юнакът. — Че това е лесна работа.

Вечерта юнакът метнал едно агне на врата си, качил се в планината и намерил самодивски гроб, както му заръчал главатарят. Изринал гроба, запалил вътре огън, одрал агнето, нанизал го на шиш и започнал да го пече.

По едно време, както въртял агнето, видял от гроба да се подава една ръка, като че ли иска нещо.

— Ей, почакай малко! — извикал юнакът. — Не виждаш ли, че сега сложих да пека агнето! Като се изпече и на тебе ще дам.

След малко ръката пак се показала.

— Ей, ама си неразбран! — викнал ядосано юнакът. — Нали ти казах, че като се опече, тогава ще ти дам!

Още не обърнал два пъти агнето над огъня и ръката се показала за трети път.

Разлютил се юнакът, изтеглил ножа си и отсякъл ръката.

Когато опекал агнето, отчупил една плешка и я хвърлил към нея:

— На ти сега, плюскай! Какво щеше да ти стане, ако беше почакал малко!

Турил агнето в торбата и си тръгнал.

Както си вървял по пътя, счуло му се, че някой стене. Озърнал се юнакът назад, напред, настрани, но никого не видял. Додето стигнал до пещерата, все му се счувало, че някой плаче.

Видял го главатарят, че се завръща с печеното агне в торбата и позеленял от яд. Той се надявал таласъмните да утрепят юнака и когато го съгледал жив и здрав, обзел го страх. Само че не се издал, отчупил си от печеното агне и се престорил, че уж му станало по-добре.

След една неделя главатарят пак легнал болен. Юнакът, както и преди, пръв се притекъл да го попита за болестта му и какво лекарство да му търси, за да оздравее.

— Остави се, брате, — продумал със слаб глас главатарят. — От тази болест вече няма отърване.

— Как така да няма? — рипнал юнакът. — Ти само кажи какъв лек трябва! Ако ще в морето да е, пак ще го извадя.

— Може да ме излекува живата вода, която извира в една пещера на брега на морето.

— Лесна работа! — успокоил го юнакът.

Стегнал се за път и отишъл край морето да търси пещерата. Влязъл във водата и заплувал покрай брега.

Плувал бавно, докато съгледал в скалите входа на пещерата, наполовина скрит под водата. Стигнал до него и когато понечил да влезе, една голяма риба се втурнала да го погълне. Юнакът я хванал, без да му трепне окото и я изхвърлил на брега.

След това влязъл в пещерата, напълнил една стомничка с жива вода и си тръгнал към дома.

Когато го видял, че пак се връща, главатарят го оставил на мира и повече не го закачал.

Додето главатарят се правел на болен, дружината седяла без работа, отникъде нищо не могли да припечелят момците, а пък зимата приближавала и трябвало да се подготвят за нея. Седнали около огъня в пещерата да умуват какво да правят. По едно време юнакът се сетил за гривната.

— Я, чакайте — рекъл той, — да ида при златаря, да продам гривната и да купя храна.

Отишъл при златаря и му показал гривната. Щом я извадил от пазвата си, тя светнала като слънце.

— Стой, побратиме! — извикал златарят, като въртял гривната в ръцете си. — Тази гривна е на моята жена. Познавам я, защото аз съм я правил. Къде си я намерил?

— Не е на твоята жена! — рекъл му юнакът. — До три дни мога да ти донеса още трийсет и девет гривни като тая. Да те видя тогава, дали ще познаеш коя гривна си правил ти?

— Ще я позная! — запънал се златарят.

— Ако я познаеш, отрежи ми главата! — предложил юнакът. — Но ако не познаеш, аз ще отрежа твоята.

Обзаложили се и юнакът тръгнал да търси гривните. Вървял си по пътя и сам се чудел откъде да намери още трийсет и девет гривни.

Докато вървял така замислен, изведнъж видял, че е стигнал край морето, дето била пещерата с живата вода.

— Я чакай, — рекъл си той, — да преплувам пак до пещерата. Може пък там наоколо да намеря някое таласъмско имане. А може да срещна рибата и тя да ме научи как да намеря жената. Открия ли нея — и гривните ще имам!

Хвърлил се в морето, заплувал и започнал да оглежда пещерите покрай брега.

Както си плувал, по едно време мярнал от малка пукнатина да струи светлина. Влязъл в пукнатината и видял, че светлината излиза от едно малко прозорче. Приближил се тихо и чул вътре гласове. Долепил ухото си до прозорчето и се заслушал:

— Какво ти е на ръката, невесто? — попитал един глас.

— Ох, беда ме сполетя, дядо! Седях си веднъж на дървото край самодивската чешма. В това време дойде един юнак да си напълни стомничката. Намислих да му взема душата и го помолих да стъпя на гърба му и да ме свали долу. Ако се беше съгласил да го яхна — свършено беше с него. Ала той не се съгласи. Посегнах да се хвана за рамото му и да скоча, а юнакът замахна с ножа си и ми отсече ръката.

— Ами ти защо плачеш, дядовото? — попитал пак първият глас.

— И аз пострадах като нашата сестрица! Лежах си една вечер в самодивския гроб и си почивах. Изведнъж гледам, че някой го разрови, запали вътре огън и захвана да върти над жаравата едно агне на шиш. Припари ми и си показах ръката да му река да махне огъня. Юнакът, който печеше агнето, помисли, че искам месо и ми рече: „Не виждаш ли, че сега започнах да го пека? Като се опече, ще ти дам“. Още повече ми припари и пак си подадох ръката. А той отново ме нахока. Когато за трети път си показах ръката, юнакът извади нож и ми я отсече. Опече агнето, хвърли ми една плешка и ми викна: „На, плюскай!“.

— Ами ти, рибо, от какво си саката? — попитал пак гласът.

— Веднъж, като отивах да се окъпя в извора с живата вода, на входа на пещерата срещнах един юнак, който искаше да влезе вътре. Понечих да го спра, а той ме сграбчи и така ме изхвърли на сушата, че ме осакати.

— Слушайте! — рекъл тогава гласът. — Това трябва да е все един и същи човек! Трябва да се отървем от него?

В този миг вратата се отвори, юнакът изскочил пред таласъмните и викнал:

— Аз съм тоя, дето ви осакати! Ха да ви видя сега, какво ще ми сторите!

Таласъмните се вцепенили на местата си.

— Сега от вас искам да ми намерите още трийсет и девет гривни, като тази, която беше на ръката на първата жена. Ако не ги намерите, от тук повече няма да излезете! — извикал юнакът и изтеглил ножа.

— Жената знае къде да ги намери! — рекъл старият таласъм страхливо и се свил в ъгъла.

Без да прави уговорки, жената отворила един сандък и наброила на юнака още трийсет и девет гривни като първата.

— А сега кой ще ме изнесе на сушата? — попитал той.

— Рибата ще те изнесе! — отговорил пак дядото.

И горката риба, саката-несаката, плувала, плувала, докато го изнесла на сушата.

Юнакът отишъл право при златаря. Показал му трийсет и деветте гривни и рекъл:

— Хайде сега, познай коя си правил ти!

Златарят взел гривните, огледал ги, повъртял ги из ръцете си, дори ги помирисал, ала накрая вдигнал безпомощно ръце:

— Не мога да позная коя е моята...

— Е, побратиме, сега да ти отсека ли главата?

Златарят го ударил на молба:

— Не ме погубвай, юначе! Ще ти дам една торба жълтици, само ми запази живота!

— Не, побратиме, казаната дума си е казана. Каквото сме се обзаложили — това ще бъде!

И момъкът изтеглил от пояса си ножа. Видял златарят, че няма да го склони, ударил се в земята и изведнъж станал невидим.

— И ти си от онези, от рогатите! — засмял се момъкът. — Затова ме прати да ти търся гривни — дано ме затрият твоите дяволски братя и сестри. Ала не стана вашата, а моята!

После отворил сандъка на златаря, насипал две торби жълтици, купил храна, топливо и пушки и се прибрал в пещерата при другарите си.

Като видели, че юнакът ги избавил от глад и студ, че и пушки им донесъл, другарите му прогонили стария си главатар и начело на дружината застанал юнакът.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.